

מצבי חולי 5
(שנה ד' סמסטר א')

שנה"ל תשע"ב 2011-2012

מרכזות הוראת הקורס:

דר' שרה שחף RN; PhD
קרול רביד RN; MA

תיאור הקורס:

קורס זה הינו המודולה החמישית והאחרונה בקוריקולום של "מצבי חולי" שהם בסיסי הידע הרפואי שהסיעוד נשען עליו. הקורס מהווה השלמה של סוגיות רפואיות ייחודיות. הקורס יינתן ע"י מרצים שונים המומחים בתחומם, שידגישו את האפידמיולוגיה של המצבים הנבחרים, את הקליניקה ואת ניהול הטיפול. בקורס 4 מדורים - קהילה, החולה הנוטה למות, טראומה וטוקסיקולוגיה ותזונה קלינית. ב"תזונה הקלינית" תינתן הכוונה תזונתית למניעת מחלות, למצבי חולי נפוצים, לחולים כרוניים ולחולים מורכבים. ב"סוגיות בסוף החיים" נעסוק במודעות אישית של המטפל בחולים הנוטים למות וכן יורחב הידע הנוגע לטיפול בהם. ב"סיעוד בקהילה" נעמיק בהבנת משמעות התפיסה הקהילתית ותפקידיה בסיעוד כמשפיעים על בריאות הציבור. במדור הטראומה נעסוק בסוגיות של רפואה דחופה על כל היבטיה, כולל טוקסיקולוגיה. כמו כן, בקורס זה ינתן עדכון בנושא רפואת חירום הקשור לישראל כמדינה המתמודדת עם מלחמה וטרור.

בהמשך - פירוט המטרות והתכנים של כל מדור ומדור.

דרישות קדם:

כל הקורסים של מצבי חולי 1-3

מבנה הקורס:

יום שני, 4 ש"ש בין השעות 10:15 - 13.45, באוניברסיטה.
סה"כ שעות הקורס: 52 שעות אקדמיות. (שימו לב למערכת השעות בסוף הסילבוס)

מתודולוגיה:

הרצאות פרונטאליות; הרצאות אינטראקטיביות, דיונים ולימוד עצמי.

הערכה:

בתום הסמסטר תיערך בחינה, בה תשולבנה שאלות מכל המדורים.

ציון עובר: 65 .

מטרות ותכנים על פי סדר הופעת המדורים במערכת השעות

תזונה קלינית- 12 שעות / דר' גלית גולדזאק: (דיאטנית קלינית, PhD)

- פירמידת המזון; הסימון התזונתי, קצובת רכיבי מזון עפ"י גיל ומין; בניית תפריט אישי.
- הטיפול התזונתי ביל"ד, מחלות לב והיפרליפדימיה.
- טיפול תזונתי בסוכרת ובסינדרום המטבולי.
- הטיפול התזונתי בחולה הנפרולוגי ובחולים מורכבים.
- מערכת העיכול: הסיבים התזונתיים פרה ופרוביוטיקה; עצירות והטיפול בה.

מקורות

- רזנברג אילנה (1996). תזונה פרי מחשבה. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. תל אביב.

- Mayo Clinic. Diet Manual. A Handbook of Nutrition Practices, 7th ed. Mayo foundation, 1994.
- Modern Nutrition in Health and Disease, 10th ed. Lippincott Williams & Wilkins, 2006.

סוגיות בסוף החיים- ממבט מתחמק למבט מתעמק- 12 שעות/ דר' גילי פלג

רציונל הקורס ומטרותיו:

הרפואה המודרנית האריכה את תוחלת החיים ואת תקופת הגסיסה. שינויים אלו הובילו לקיומה של קבוצה הולכת וגדלה של אנשים הדורשת טיפול – אוכלוסיית הנוטים למות, וקיומם של אנשי מקצוע - הנדרשים לספק טיפול לאוכלוסייה זו. הגדלת הידע המקצועי ופיתוח המודעות האישית של המטפל, אודות הטיפול בחולה הנוטה למות, תסייע בשימור ובהעצמת כוחותיו של המטפל ובהתאמה תוכל לשפר את יכולתו להעניק טיפול ברמה גבוהה למטופליו.

פירוט נושאי הלימוד בקורס וקריאה נלוות:

- תנטולוגיה – תורת חקר המוות.
- תהליכי התייחסות למושג המוות - מעבר להווה.
קריאה מומלצת:
קובלר-רוס א. (1969). *לחיות עם המוות*, פרק 1: על הפחד מפני מוות; פרק 2: גישות שונות על בעיית המוות והנוטים למות (עמ-10-35). צ'ריקובר מוציאים לאור בע"מ.
- הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית ולוגותרפיה.
קריאת חובה:
1. גוטמן ד. (1999). *לוגותרפיה למטפל - עבודה סוציאלית משמעותית*. עמ' 17-21, 36-37, 63-73. תל-אביב: הוצאת דיונון.
קריאה מומלצת:
1. פרנקל, ו. (1970). *האדם מחפש משמעות, מבוא ללוגותרפיה*. תל אביב: הוצאת דביר.
2. אלבום, מ. (1997). *ימי שלישי עם מורי - איש זקן איש צעיר ומשמעות החיים*. תל אביב: מטר.
- המוות - מושג רב מימדי.
קריאה מומלצת:
פלג, ג. וליכטנרטי, ר. (2010). *עמדות כלפי מוות: השוואה בין אחיות לעובדות סוציאליות*. ביטאון הסייעוד האונקולוגי, י"ט (1), אפריל, 14-22.
- הגדרת החולה הנוטה למות

- חוק החולה הנוטה למות
קריאת חובה:
1. חוק החולה הנוטה למות: פרק א', פרק ג', פרק ד': סימן א', ב', ג', ד', ה', ו', פרק ה': סימן א', ב'.
<http://www.health.gov.il/Download/pages/DOA0106.pdf>
 - הטיפול הפלייטיבי.
קריאת חובה:
1. הגדרת ארגון הבריאות העולמי לטיפול פלייטיבי:
<http://www.who.int/cancer/palliative/definition/en>
2. הוראות חוזר מנכ"ל משרד הבריאות לטיפול פלייטיבי בישראל:
http://www.palliative.org.il/hospice_plan.asp
 - מיתת חסד (אותנזיה)
 - סוגיית אמירת האמת לחולה
 - מסירת הודעות רפואיות קשות.
קריאת חובה:
שוורץ, ת., לוי, א., רסין, מ., סילנר, ד. (2003). תפקיד המטפלים בבישור בשורות מרות - מנקודת ראות של חולים, רופאים ואחיות. *ביטאון הסייעוד האונקולוגי בישראל*, יד (3), 6-12.
קריאה מומלצת:
1. Buckman, R. (1992). *How to break bad news – A Guide for health-care professionals*. London: Papermac.
2. Baile WF, Buckman R, Lenzi R, Globler G, Beale EA, Kudelka AP. (2000). SPIKES-A six-step protocol for delivering bad news: application to the patient with cancer. *Oncologist* 5, 302-311
 - תיאוריות מרכזיות בתחום הגסיסה.
קריאה מומלצת:
Glaser B.F., & Strauss, A.L. (1965). Temporal aspects of dying as a non-scheduled status passage. *American-Journal-of-Sociology*, 71(1), 48-59.
 - תפיסת מוות בקרב ילדים. (אם נספיק מבחינת זמנים...)
קריאת חובה:
ויצטום, א. (2004). *נפש, אבל ושכול*. פרק ג': תפיסת המוות אצל ילדים, עמ' 27-36. ישראל: משרד הבטחון, ההוצאה לאור.
קריאה מומלצת:
סמילנסקי, ש. (1981). *תפיסת המוות בעיני ילדים*. חיפה: הוצאת אח.
קובלר-רוס, א. (2002). *המוות חשוב לחיים – החיים, המוות והחיים שלאחר המוות*. ירושלים: כתר הוצאה לאור והוצאת ערן אבני.
- ✚ **היבטים סיעודיים בטרואמה כולל הרעלות, עקיצות והכשות - 12 שעות/ סרגיי אלטונין (RN; MA)**
- עקרונות הטריאג' במלר"ד
 - חסימת נתיב אוויר; דימומים (חיצוניים ופנימיים); הלם היפוולמי; הלם אנאפילקטי
 - Multiple trauma; פצעים ברפואת חירום; שברים
 - פגיעות תוך-בטניות; פגיעות ראש ועמוד שדרה
 - תסמונת מעיכה
 - פגיעות אקלים
 - כמעט טביעה
 - עקיצות ונשיכות ע"י חרקים; הכשת נחשים
 - הרעלות: רעלים המשפיעים דרך מערכת העיכול; הרעלת CO; רעלים המשפיעים דרך העור

מקורות:

- Peitzman, A.B. (2002). The Trauma Manual. Lippincott. New York 2nd ed.
- Smelter, S.C., Bare, B.G. (1999). Brunner & Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing. 9th Ed. Lippincott.

סוגיות בסייעוד קהילתי- 12 שעות/ גב' נאוה זוראץ (RN ; MA)

מטרות: הכרות עם המושג קהילה, והתפישה הקהילתית של הסייעוד כמשפיע על בריאות הציבור; ניתוח תפקידי הסייעוד בקהילה על רצף בריאות וחולי; הבנת שירותי הבריאות בקהילה והשפעתם על בריאות הקהילה; הרחבת המושגים קליניים, כלי האומדן וההתערבויות הייחודיות עליהם מתבססת העשייה הסייעודית בקהילה.

תכנים:

- הגדרות קהילה, ומאפייניה.
- הגדרות ותפקידי הסייעוד בקהילה ברמות המניעה השונות.
- מבנה שירותי הבריאות בקהילה ואחריות משרד הבריאות וקופות החולים על בריאות הקהילה.
- שירותי בריאות הקהילה: תחנה לבריאות המשפחה, מרפאה ראשונית, מרפאה משולבת, מרפאה מקצועית, ויחידה להמשך טיפול.
- שגרת חיסונים לאומית בתחנות לבריאות המשפחה, במסגרות חינוכיות ובקופות החולים.
- רצף הטיפול במעגל החיים.
- עקרונות הטריאז' במרפאות הקהילה.
- מדדי איכות ככלי לעשייה הסייעודית בקהילה ופרוטוקולים לרפואה מונעת.
- ניהול הטיפול בחולים כרוניים מורכבים
- מפות טיפוליות
- רצף טיפולי

מקורות

- גורקיני, י. (2004). בדיקות שגרה בתחנה לבריאות המשפחה: להשתנות או לחדול. הרפואה, 143 (12): 875-873
- אלוני-דגן, ג. (2005). צו מניעה. זמן הרפואה, 2 (18): 30-35,
- בלשר, י. (2002). לשלב בין רפואת הקהילה לבתי חולים. זמן הרפואה, 5 : 5-6 .
- **דונחין, מ. (2005). אחריות לאומית לבריאות לאומית. זמן הרפואה, 2 (18), 52-53.
- הראל, ר. (2003) הרפואה הקהילתית היא הנדבך הבסיסי. זמן הרפואה, 2 (9), 22-27, 56.
- טבנקין, ח. (מהדורה 2008). המלצות כוח המשימה הישראלי בנושא קידום בריאות ורפואה מונעת. איגוד רופאי המשפחה.
- פרידמן, מ. (2002) כשהחולה הופך ללקוח. זמן הרפואה, 5: 18-25.
- חומרים נוספים נמצאים במאגר הידע שבאתר ההוראה המתוקשבת: נוהל לטיפול באשה הרה; נוהל לטיפול מונע בתינוק ובפעוט; תדריך חיסונים עדכני, יוני 2009; הנחיות לבדיקות רפואה מונעת לקשישים בקהילה.

מתארי חירום – 4 שעות/ עידית דלל (RN;MA)

- מתארי חירום עוסקים בתרחישי חירום שונים הקשורים למלחמה, אסונות טבע, תאונות וטרור. נהוג לחלק את המתארים לשתי קבוצות: רגיעה ומלחמה.
- תרחישי רגיעה: קונבנציונלי (אר"ן) ולא קונבנציונלי (אט"ה, ביולוגי, רדיולוגי): ארגון העבודה, דרכי הטיפול הרפואי, מטרות הטיפול הרפואי, רישום רפואי ודמוגרפי.
- תרחישי מלחמה: קונבנציונלי (אר"ן) ולא קונבנציונלי (חל"כ, ביולוגי): כוננות, היערכות בית החולים, אתרי שע"ח, דרכי הטיפול הרפואי, מטרות הטיפול הרפואי.

מערכת השעות:

12.12.11	5.12.11	28.11.11	21.11.11	14.11.11	7.11.11	31.10.11	
רפואה I דחופה	סוגיות בסוף החיים V	סוגיות בסוף החיים III	סוגיות בסוף החיים I	תזונה קלינית V	תזונה קלינית III	תזונה קלינית I	11.45 – 10.15
מר אלטונין	דר' פלג	דר' פלג	דר' פלג	דר' גולדזאק	דר' גולדזאק	דר' גולדזאק	
סיעוד קהילה I	סוגיות בסוף החיים VI	סוגיות בסוף החיים IV	סוגיות בסוף החיים II	תזונה קלינית VI	תזונה קלינית IV	תזונה קלינית II	- 12.15 13.45
גב' זוארץ	דר' פלג	דר' פלג	דר' פלג	דר' גולדזאק	דר' גולדזאק	דר' גולדזאק	

23.1.12	16.1.12	9.1.12	2.1.12	26.12.11	19.12.11	
מתארי חירום I	רפואה דחופה VI	רפואה דחופה V	רפואה דחופה IV	רפואה דחופה III	רפואה דחופה II	- 10.15 11.45
גב' דלל	מר אלטונין	מר אלטונין	מר אלטונין	מר אלטונין	מר אלטונין	
מתארי חירום II	סיעוד קהילה VI	סיעוד קהילה V	סיעוד קהילה IV	סיעוד קהילה III	סיעוד קהילה II	- 12.15 13.45
גב' דלל	גב' זוארץ	גב' זוארץ	גב' זוארץ	גב' זוארץ	גב' זוארץ	